ÄLVSBYNS KOMMUN

STYRDOKUMENT
DATUM
2021-11-12

RIKTLINJE FÖR VACCINATION

Älvsbyns kommun

Dokumenttyp Riktlinje	Dokumentnamn Riktlinje Vaccination2021-2023	Fastställd/upprättad SU 2022-01-26, § 8	Beslutsinstans SU	Giltighetstid 2022-01-26--
Dokumentansvarig MAS	Version 1	Senast reviderad	Dokumentinformation Dnr 25/22-779	Detta dokument gäller för Socialtjänsten

Innehåll

STYRDOKUMENT 1
DATUM 1
2021-11-12 1
SYFTE 2
BAKGRUND 2
MÅL 2
INDIVIDNIVÅ 2
PROCESSNIVÅ 2
STRUKTURNIVÅ 2
UPPFÖLJNING 2
INDIVIDNIVÅ 2
PROCESSNIVÅ 2
STRUKTURNIVÅ 3
ROLLER OCH ANSVAR 3
LÄKARE 3
DISTRIKTSKÖTERSKA/SJUKSKÖTERSKA 3
MEDICINSKT ANSVARIG SJUKSKÖTERSKA (MAS) 3
ENHETSCHEF 3
KONTAKTPERSON SÄRSKILT BOENDE 3
ALLMÄNT 4
GENOMFÖRANDE 4
BEDÖMNINGSUNDERLAG 4
ORDINATION AV VACCIN 4
IORDNINGSTÄLLANDE OCH ADMINISTRERING AV VACCIN 5
DOKUMENTATION 5
SVEVAC 5
VACCINATION AV PERSONAL 6
HEPATIT B VACCINATION 6
AVVIKELSEHANTERING 6
STYRDOKUMENT 6
EXTERNT STYRANDE DOKUMENT 6
REFERENSER/LÄNKAR 7
BILAGOR 8

SYFTE

I den kommunala hälso- och sjukvården ska det finnas säkra rutiner för vaccination. Det ska finnas anvisningar för hur verksamhetens säkerställer att det finns anvisningar och att delegeringar sker utan risk för patientsäkerheten

Syfte med influensa och pneumokockvaccination är att minska komplikationer samt behovet av sjukhusvård

BAKGRUND

Enligt HSLF-FS 2017:71 får en sjuksköterska som antingen har genomgått specialistutbildning till distriktssköterska eller specialistutbildning inom hälso- och sjukvård för barn och ungdomar/eller annan utbildning som är likvärdig med dessa utbildningar, vara behörig att ordinera läkemedel för vaccination i enlighet med de vaccinationsprogram som är aktuella.

MÅL

Beskriv mål med riktlinjen utifrån tre områden/nivåer:

INDIVIDNIVÅ

Alla omsorgstagare ska erbjudas vaccin mot säsongsinfluensa och pneumokockvaccin samt Covid-19

All personal som arbetar med personer med blodsmitta ska erbjudas Hepatit-B vaccin

PROCESSNIVÅ

All personal ska ha kännedom om riktlinjer och rutiner för vaccination inom den kommunala hemsjukvården

STRUKTURNIVÅ

Att systematiska rutiner ska finnas i socialtjänsten/hälso- och sjukvården för att säkerställa vården

Att enheterna har skriftliga rutiner för genomförandet av vaccination av omsorgstagare och personal

UPPFÖLJNING

INDIVIDNIVÅ

Andel omsorgstagare som vaccinerats årligen

PROCESSNIVÅ

Uppföljning och genomgång av riktlinjen genom dialog på APT en gång per år

STRUKTURNIVÅ

Regelbunden uppföljning och revidering av riktlinjen som ett led i kvalitetssäkring av vården

ROLLER OCH ANSVAR

LÄKARE

Läkare gör en medicinsk bedömning över de som är intresserade och ordinerar vaccination. I hemsjukvården ska en läkare alltid göra en individuell medicinsk bedömning.

DISTRIKTSKÖTERSKA/SJUKSKÖTERSKA

Distriktssköterskan har ordinationsrätt och kan ta självständiga beslut. Gäller inte sjuksköterskor som inte har ordinationsrätt.

Leg. sjuksköterskor utan förskrivningsrätt ska kontakta patientansvarig läkare för individuella ordinationer till varje patient.

Distriktssköterska/Sjuksköterska fyller i underlag för vaccination mot influensa/pneumokock som sedan signeras av läkare och gäller då som ordinationsunderlag.

Distriktssköterska/sjuksköterska meddelar vårdcentralen hur många doser som behövs. Vårdcentralen rekvirerar därefter tillräcklig mängd vaccin. Vaccinet hämtas på vårdcentralen av distriktssköterska/sjuksköterska.

Distriktssjuksköterska/Sjuksköterska i hemsjukvård inventerar de hemsjukvårdspatienter som kan vara föremål för vaccinering. De identifierar vilka som enligt tröskelprincipen INTE kan ta sig till Hälsocentralen för vaccinering.

MEDICINSKT ANSVARIG SJUKSKÖTERSKA (MAS)

Enl. HSLF-FS 2017:37 Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ordination och hantering av läkemedel i hälso och sjukvården; 2 kap 3 § I den kommunala hälso- och sjukvården fullgörs uppgifter som enligt dessa föreskrifter ska utföras av verksamhetschefen av en sådan sjuksköterska som avses i 11 kap. 4 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30).

MAS ska ansvara för att det görs en bedömning av om utbildningarna motsvarar specialistutbildningarna som beskrivs i 9§ första stycket. Bedömningen ska dokumenteras (HSLF-FS 2018:43, 10 §). MAS ansvarar för att följa upp eventuella avvikelser i samband med vaccination

ENHETSCHEF

Ansvarar för att följa upp eventuella avvikelser i samband med vaccination

KONTAKTPERSON SÄRSKILT BOENDE

Ansvarar för att fråga vårdtagaren, Godman, förvaltare eller anhörig om intresse finns för influensavaccination. Registrerar/dokumenterar samtycke

ALLMÄNT

GENOMFÖRANDE

All vaccination skall ske under vardagar 8.00 – 17.00.

Följande skall alltid finnas tillgängligt vid vaccination:

- Läkemedel enligt lokala anvisningar via Hälsocentralen
- Pocketmask.
- Blodtrycksmanschett och stetoskop.
- Vaccinationen ges när två sjuksköterskor finns hos patienten för att vid en eventuell akutsituation ha möjlighet att få hjälp.
- Görs bedömningen att risk för överkänslighet föreligger ska patienten få sin vaccination på vårdcentralen.

För patienter med ökad blödningsrisk som av läkare bedömts få vaccinet intramuskulärt:

- Anlägg tryck på injektionsstället under 3 minuter efter vaccinering.
- Observation av patienten under 10 minuter för att se att det inte blir svullnad eller atypisk smärta.

De hemsjukvårdspatienter som kan ta sig över tröskeln hänvisas till sin Hälsocentral för att få vaccinationen utförd.

Patienter i ordinärt boende ska i första hand kontakta Hälsocentralen för vaccination

I de fall där Distriktssjuksköterska/Sjuksköterska bedömer att patienten inte kan ta sig över tröskeln görs en individuell bedömning om den enskilda HAR eller INTE HAR ökad risk för överkänslighetsreaktion – om det INTE föreligger ökad risk för överkänslighetsreaktion kan Distriktssjuksköterska/Sjuksköterska administrera vaccinet under förutsättning att denne har kompetens att behandla överkänslighetsreaktioner OCH har en akutväska tillhanda.

BEDÖMNINGSUNDERLAG

Läkare och i förekommande fall sjuksköterskor skall vid vaccination ta reda på om patienten tidigare haft överkänslighetsreaktioner i form av anafylaktisk chock, urtikaria eller Quinckes ödem eller om patienten har en känd överkänslighet mot ägg, antibiotika eller andra ämnen som kan finnas i vaccinet. En kontroll ska göras för om det aktuella vaccinet innehåller ämnen som patienten uppgivit sig vara överkänslig mot, och att vaccinet inte innehåller ämnen som kan korsreagera mot de ämnen som patienten uppgivit sig vara överkänslig mot.

ORDINATION AV VACCIN

Läkare eller sjuksköterska med behörighet ordinerar vaccination.
Utöver läkare är även sjuksköterskor med viss utbildning i läkemedelshantering i hälso- och sjukvården behöriga att självständigt ordinera läkemedel för vaccination det vill säga:

- Specialistutbildning till distriktssköterska (barn och vuxna)
- Specialistutbildning inom hälso- och sjukvård för barn och ungdomar (barn och vuxna)
- En utbildning som i sin helhet är likvärdig med någon av ovan nämnda specialistutbildningar (barn och vuxna)
- En utbildning som innefattar kunskapsområdet (vuxna)

Det är medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) som ansvarar för att det görs en bedömning av om en sjuksköterskas utbildning är lämpligt. Bedömningen grundas på genomgången utbildning i ämnen som är av betydelse vid vaccination. Sjuksköterskor som inte har genomgått adekvat utbildning får inte ordinera läkemedel för vaccination mot influensa.

IORDNINGSTÄLLANDE OCH ADMINISTRERING AV VACCIN

Patientdoser av vaccinet får iordningställas av en sjuksköterska eller läkare.

DOKUMENTATION

Följande uppgifter ska framgå av journalen vid vaccination:

- Patientens identitet
- ställningstagande till att patienten ska få vaccin
- om patienten tillhör en riskgrupp (om möjligt bör även vilken framgå) att inga kontraindikationer till vaccination finns
- vaccinets batchnummer d.v.s. det som står på etiketterna som medföljer i förpackningen och som gäller både antigenet och adjuvansen. De ska klistras på journalen.
- datum för vaccination
- vem som iordningställt patientdosen och administrerat vaccinet
- vem som har gjort en viss anteckning i journalen och när anteckningen gjordes

Alla vaccinationer dokumenteras i VIVA dokumentationssystem samt i det nationella vaccinationsregistret Svevac

SVEVAC

Journalföring i Svevac kräver inte samtycke.

Vårdgivaren har skyldighet att journalföra.

Samtycke krävs däremot i följande fall i Svevac:

- Samtycke till Sammanhållen journal NPÖ- för att vårdpersonal ska få tillgång till en persons tidigare ospärrade vaccinationsuppgifter från annan enhet eller vårdgivare
- Samtycke till projekt – innebär att vaccinationsuppgifter får användas av Folkhälsomyndigheten för uppföljning, forskning och statistik

För mer information om samtycket till sammanhållen journal och samtycke till projekt hänvisas till manualen inne i https://www.inera.se/svevac .

VACCINATION AV PERSONAL

Hepatit är en akut infektionssjukdom i levern orsakad av hepatitvirus. Det finns 5 olika hepatitvirus som kallas A, B, C, D och E. Hepatit A och hepatit B kan förhindras genom vaccination.

Hepatit A: infektionskällor är Kall, rå och dåligt tillagad mat (till exempel sallad, skaldjur och glass). Dricksvatten och istärningar.

Hepatit B: infektionskällor är Kontakt med blod (olyckor, behandlingar, instrument för tatuering eller piercing, kontaktsporter). Oskyddat sex.

HEPATIT B VACCINATION

Ges till riskgrupper dvs personal som arbetar med riskgrupper eller kända smittor och vid stickskador.

Vid stickskador och där blod är inblandad och den personal som blivit utsatt för detta får snabbvaccin Hepatit-B står kommunen för kostnaden.

Se även dokumentet *Tillbud stickskada* på hemsidan.

AVVIKELSEHANTERING

Avvikelsehantering och tillbudsrapportering är viktigt i det systematiska kvalitetsarbetet som bedrivs. Det är därför ytterst viktigt att rapportering sker och att åtgärderna följ upp på respektive enhet tillsammans med enhetschef.

STYRDOKUMENT

EXTERNT STYRANDE DOKUMENT

Dokumentnamn	plats
Patientsäkerhetslag (SFS 2010:659)	https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/patientsakerhetslag-2010659_sfs-2010-659
Socialstyrelsens föreskrifter om i att förebygga och ha beredskap för att behandla vissa överkänslighetsreaktioner (SOSFS 1999:26)	https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/foreskrifter-och-allmanna-rad/1999-10-26.pdf
Ändringsförfattning: Socialstyrelsens föreskrifter om ändring i att förebygga och ha beredskap för att behandla vissa överkänslighetsreaktioner (SOSFS 2009:16)	https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/foreskrifter-och-allmanna-rad/2009-10-109.pdf
Läkemedelsverket	https://lakemedelsverket.se/
folkhälsomyndigheten smittskydd och beredskap/	https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/
Svevac information från INERA hantering av tjänsten	https://www.inera.se/tjanster/svevac/
Smittskydd Region Norrbotten	https://nllplus.se/For-vardgivare-inom-halso--och-sjukvard/Smittskydd/

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om läkemedelshantering i hälso- och sjukvården (HSLF-FS 2017:37)	https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/foreskrifter-och-allmanna-rad/2017-5-2.pdf
Vem får ordinera och administrera säsongsinfluensavaccin?	https://www.nllplus.se/For-vardgivare-inom-halso--och-sjukvard/Smittskydd/Sasongsinfluensa---vaccination1/Vem-far-ordineravaccinera/
Socialstyrelsens föreskrifter om behörighet för sjuksköterskor att förskriva och ordinera läkemedel; HSLF-FS 2018:43	https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/foreskrifter-och-allmanna-rad/2018-10-14.pdf

REFERENSER/LÄNKAR

Referenser/länkar till inhämtad information som använts i riktlinjen.

BILAGOR

Underlag för vaccination mot influensa 2019–2021

Personnummer	Namn

V.g. texta

För patienten

Inför vaccination mot influensa ber vi dig svara på följande frågor:

1. Har du tidigare fått någon allvarlig reaktion (som yrsel, svimning, andnöd eller utslag) i samband med att du blivit vaccinerad?
   Ja ☐ Nej ☐ Vet ej ☐
2. Är du allergisk mot ägg?
   Ja ☐ Nej ☐ Vet ej ☐
3. Har du annan allvarlig allergi?
   Ja ☐ Nej ☐ Vet ej ☐
4. Medicinerar du mot någon blodförtunnande medicin (gäller ej Trombyl) Ja ☐ Nej ☐ Vet ej ☐
5. Har du någon sjukdom eller medicin som påverkar ditt immunförsvar? Ja ☐ Nej ☐ Vet ej ☐

För vaccinerande enhet

Orsak till vaccination:

Medicinsk riskgrupp för svår influensa? Ja ☐ Nej ☐

Ålder>_65 år? Ja ☐ Nej ☐

Vårdpersonal Ja ☐ Nej ☐

Ordinatör_____ Vaccinationsdatum_____

Vaccin_____ Vaccinatör_____

Dos: 0,5 ml ☐

Administreringssätt: hö arm ☐ vä arm ☐

i.m ☐ s.c ☐

Batch/lotnummer:

_____

Ev. annan lokalisation för administrering:

_____

Ev. kommentar: _____

Vaccinationen är registrerad i Svevac ☐

Ordinationsunderlag inför pneumokockvaccination 2019–2021

Personnummer	Namn

V.g. texta

Inför vaccinationen ber vi dig svara på följande frågor:

Datum:	Ja	Nej	Vet ej
Tillhör du en riskgrupp som rekommenderas vaccination?			
Har du eller har haft behandling som påverkar ditt immunförsvar?			
Planeras behandling som påverkar ditt immunförsvar?			
Har du tidigare fått någon reaktion i samband med tidigare vaccination?			
Har du en pågående infektion eller feber?			
Medicinerar du med någon blodförtunnande medicin, till exempel Waran eller Fragmin			
Har du trombocytopeni?			
Är du gravid?			
Har du den senaste månaden vaccinerats med vaccin mot bältros (Zostavax)?			
Har du någon gång fått vaccin mot pneumokocker? Om ja; Antal **doser**: **År:**			

Vårdpersonalens anteckningar

Datum	
Vaccin	
Batch-/lotnummer	
Lokalisation	
Läkarordination/signatur	
Ev. kommentar till ordination	
Administrerat av/signatur	
Registrerat i Svevac /sign.	